EL TRINQUET
QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA
D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

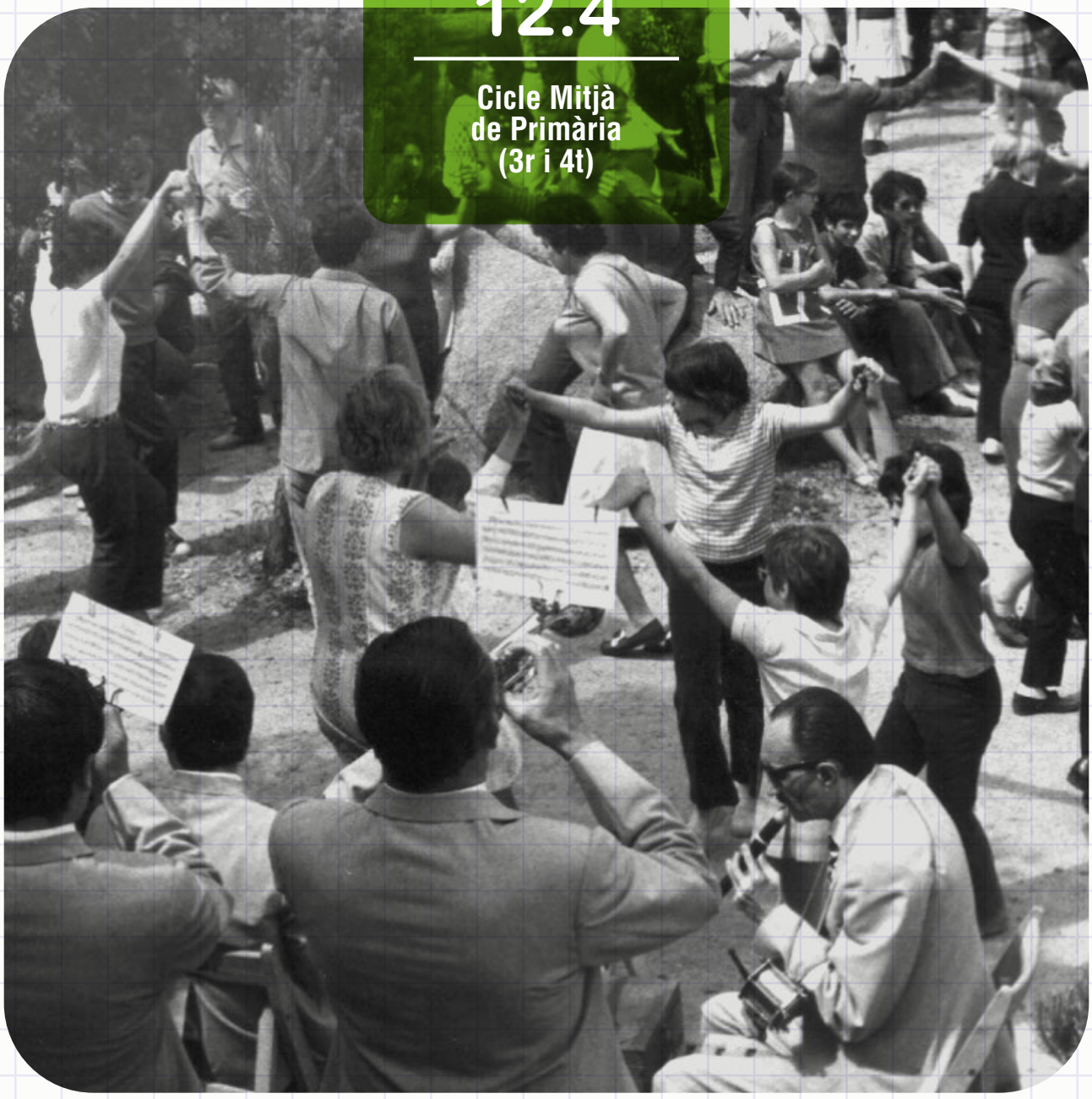

CAPITAL DE LA SAR-DANA

A la memòria d'en Lluís Subirana, escriptor i divulgador de la cultura sardanística.

EDITA
Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Arxiu Municipal

COL·LECCIÓ
El Trinquet
Quaderns Didàctics
Proposta d'unitat didàctica núm. 8.3
Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

AUTORIA
Maria Calzada i Olivella

GRAFISME I MAQUETACIÓ
Dosis Studio

EL TRINQUET
QUADERNS
DIDÀCTICS
Publicacions de Sant Feliu de Guíxols

El nom *trinquet* en terminologia naval serveix per designar el pal més proper a proa en les embarcacions de més d'un pal o també la vela que s'enverga en el trinquet. En la parla popular ganxona s'anomenen *trinquets* els petits crancs que hi ha a les roques.

Exemplar gratuït

Qualsevol part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, il·lustracions i fotografies, pot ser reproduïda, emmagatzemada i/o transmesa sempre i quan es demani l'autorització prèvia de l'autor, l'editor o el titular dels drets d'explotació.

AJUNTAMENT DE
Sant Feliu de Guíxols
www.guixols.cat

Fotografia
de la portada:

Detall d'una cobla a l'Aplec de Pedralta, 20 de maig de 1975.

AMSFG. Fons Enric Figueras (Autoria: Jordi Budó).

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

SUMARI

Presentació 4
Estructura, metodologia i continguts 5
Competències bàsiques 7

1. INTROIT: UNA NOTÍCIA 11
2. QUÈ NECESSITEM PER PODER BALLAR SARDANES? 13
3. COM VA COMENÇAR LA SARDANA? AQUESTA ÉS LA SEVA HISTÒRIA 19
4. I A SANT FELIU DE GUÍXOLS, QUÈ ENS FA PENSAR EN SARDANES? ..... ??
5. LA SARDANA ENTRE LES ONES. POT VIATJAR UNA SARDANA PEL MAR? ELS VIATGES BLAUS 26
6. ELS ANGLESOS ENAMORATS... DE LA SARDANA: JOHN I PATRICIA LANGDON-DAVIES 29

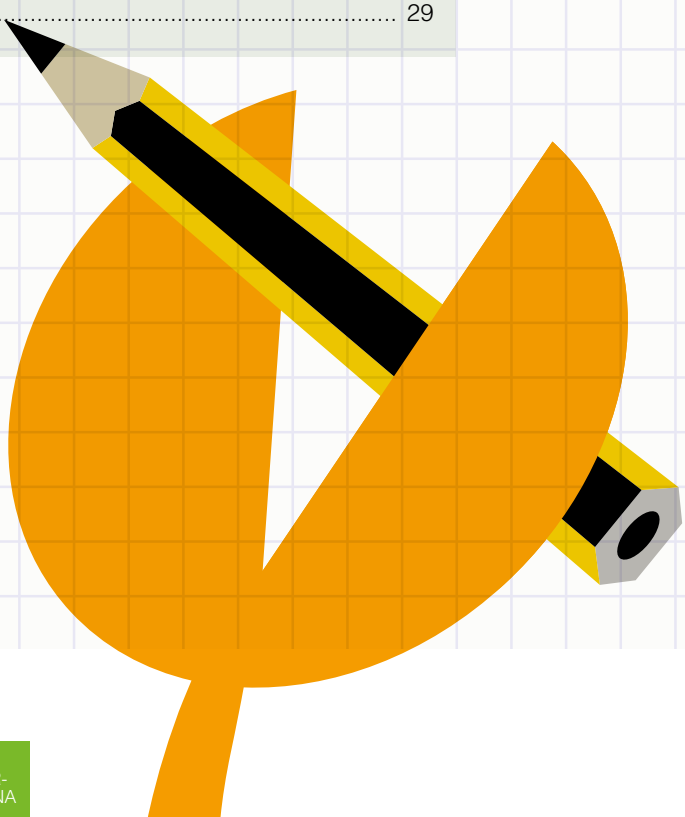

CAPITAL DE LA SAR-DANA

PRESENTACIÓ

El material que teniu a continuació, no hauria estat possible sense la motivació d'haver proclamat Sant Feliu com a *Capital de la sardana* pel 2020.

En un tema tan ampli, i profusament treballat per les entitats sardanistes, sobretot pel que fa a la formació instrumental, la cobla, i a la coreografia, amb cursets, concursos i balla-des, hem volgut acostar el fenomen sardanístic amb totes les seves implicacions socials i musicals, a l'Escola, amb el títol engrescador de *A ritme de sardana*.

Es parteix del nucli temàtic del fet sardanístic i tot el que comporta seguint un argument narratiu. És per això que, aquest dossier, vol tenir un paral·lelisme amb una sardana. Tal com si fóssim en una ballada, ens trobem davant d'una sardana curta, de les primeres que coneixem, som a Primària.

Comencem per un Introit —el refilet del flabiol i el cop del tamborí— seguit de dos apartats, —capítols dos i tres, elements de la sardana i història de la sardana, respectivament—. I en el punt àlgid d'aquesta nostra sardana, al "salt fort" o "amunt", hi trobem el treball dedi-cat a Juli Garreta i la seva sardana "Juny" himne de Sant Feliu de Guíxols, que en realitat ens ocupa dos apartats. Acabem amb el toc final, el "fora" amb una història molt humana, que ja forma part de la cultura ganxona.

El Quadern conté un seguit de propostes didàctiques, adreçades en principi a l'alumnat de Cicle Mitjà— 3r i 4t curs de Primària—. També volen ser una eina a disposició de la comunitat educativa de Sant Feliu de Guíxols, perquè n'és el nucli, i puguin aplicar-la, o adaptar-la, en grups de Cicle Inicial, segons la dinàmica de la classe.

Tanmateix és extrapolable a totes les persones dedicades o no a la docència que se sentin interessades pel coneixement de la sardana i vulguin transmetre-la a la mainada.

Més enllà dels aspectes metodològics i teòrics, que vénen a continuació i que són pre-ceptius, jo us convido a submergir-vos en aquests materials, seguint les pautes i, sobretot, experimentar, viure i compartir en aquest cas, la música i el fet social. Com en tot bon con-cert, us desitjo que el gaudiu: sardanes i bona música!

Maria Calzada i Olivella.

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

ESTRUCTURA, METODOLOGIA I CONTINGUTS

ESTRUCTURA DEL QUADERN

Pel que fa al Dossier, QD Primària Cicle Mitja *A ritme de sardana*, tenim la següent estructura:

DOSSIER: *A RITME DE SARDANA*	
1. INTROIT: una notícia.	1.1 Nomenament de Sant Feliu de Guíxols com a Capital de la sardana a la premsa.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?	2.1 Com comença a gestar-se una sardana: la inspiració. Juli Garreta i "Nydia". 2.2 Qui toca els instruments? La cobla. 2.3 Qui la balla i on? Aplecs i ballades.
3. Elements i història de la sardana.	3.1 Origen de la sardana. 3.2 Història de la sardana. Auca.
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?	4.1 El record del compositor. Monument a Juli Garreta. 4.2 Descoberta i treball de "Juny" de Juli Garreta.
5. Pot viatjar una sardana pel mar? La sardana entre les ones. Els Viatges Blaus.	5.1 Els Viatges Blaus. 5.2 Estrena de "Juny" versió coral. 5.3 Carta d'Isabel Pagès, vídua Garreta, convidant Pau Casals.
6. Els anglesos enamorats… de la sardana.	6.1 John i Patricia Langdon-Davies.

A ritme de sardana, com si d'una narració es tractés, ens fa recórrer el fet sardanístic, com si construíssim, seguint tot el procés d'una sardana, des del moment en què arriba la inspiració, fins al reconeixement, record i homenatge passant per l'audició i la dansa a la plaça, en totes les seves manifestacions.

És la presentació del fet sardanístic en general, però amb els exemples i el referent de Sant Feliu de Guíxols. El material comença amb el capítol Introit, flabiol i tamborí, amb una primera activitat de motivació, relacionada amb el nomenament de Capital de la Sardana per Sant Feliu de Guíxols.

Seguim amb un segon apartat, de com ve la inspiració; un cop tenim les notes i la sardana composta, qui interpre-

tarà aquesta sardana, amb el treball de la cobla.

Quan la nostra sardana ja sona, cal veure com es balla i d'aquí hem anat a l'aspecte més social de la sardana, les ballades i els aplecs i per això ens hem remuntat a l'Aplec del Remei. A tall de síntesi, proposem la Història de la sardana a través d'una visualització dels orígens i la construcció de "L'auca de la sardana".

I és llavors quan aprofundim més en el fet sardanístic a Sant Feliu amb el record i el treball musical de Juli Garreta i les festes sardanistes lligades als Viatges Blaus. Per acabar, descobrim la història dels Langdon-Davies, els anglesos fincats a Sant Feliu que descobriren i divulgaren la nostra cultura.

METODOLOGIA

Atès la riquesa de fons relacionats amb el món sardanístic, que es troba a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, i d'altres fonts, hem elaborat aquest dossier seguint el procés sardanístic des de la composició, fins a la difusió.

Així doncs, l'aprenentatge d'aquests coneixements, a partir d'aquests materials es basa en el treball de la motivació, el coneixement a través de la descoberta, la pregunta introductòria, el treball interdisciplinari, el valor del grup i de la individualitat, el "fer pensar" i "l'aprendre a aprendre" a través de la observació, l'anàlisi, la relació entre els diversos continguts que van apareixent, la formulació d'hipòtesis i la creació d'escenaris possibles, el reconeixement, així com l'audició dels instruments en solitari o en interpretació.

La dinàmica de treball ve pautada en el dossier, que és una proposta, perquè l'última paraula la teniu sempre els i les mestres.

Totes les activitats poden començar amb un treball oral, tot i que, en algunes, està expressament indicat per mitjà de les icones. El treball col·laboratiu és important, i encara que hi ha activitats clarament de petit grup, la interacció amb el grup classe és enriquidora i moltes de les activitats també podrien seguir aquesta pauta.

Per poder aplicar aquesta metodologia, és imprescindible treballar a partir de les informacions que ens aporten les fonts primàries, que tenim a l'Arxiu de Sant Feliu de Guíxols, de les fonts secundàries, de suport per contextualitzar, ja siguin textuals, iconogràfiques i també en aquest cas, de fonts audiovisuals, ja que la música és l'ànima del tema tractat.

CONTINGUTS TREBALLATS. ÀREES IMPLICADES

Seguint el fil dels materials, les activitats que es treballen, van des de la Història i la Sociologia, fins a la Música: història de la sardana, coneixement dels instruments.

Llengua i la Literatura, la primera com a substrat de tot el treball, la segona en el cas de la referència sobre dos poemes.

Aspectes artístics, audicions i dansa, amb els temes de coreografia.

Són, doncs, aprenentatges que abracen els Àmbits Coneixement del Medi —Social i Cultural—; Artístic, Lingüístic, i els transversals d'Educació en valors, Educació digital, Aprendre a aprendre i Autonomia i iniciativa personal i d'emprenedoria.

A l'apartat final fem un repàs per les competències i els apartats que participen d'aquestes competències. Com que les activitats són variades, sempre trobarem l'adient.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Competències de l'àmbit del CONEIXEMENT DEL MEDI SOCIAL

DIMENSIÓ MÓN ACTUAL

Competència 1. Plantejar-se preguntes sobre el medi, utilitzar estratègies de cerca de dades i analitzar resultats per trobar respostes.
1. Introit.

Competència 2. Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtat al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.
1. Introit.

Competència 3. Interpretar l'espai a partir dels elements del territori i de les seves representacions per situar-s'hi i desplaçar-s'hi.
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
4.1 El record de Juli Garreta.

Competència 4. Analitzar paisatges i ecosistemes tenint en compte els factors socials i naturals que els configuren, per valorar les actuacions que els afecten.
5. Pot viatjar una sarda pel mar? La sardana entre les ones. Els Viatges Blaus.

Competència 5. Valorar problemes socials rellevants interpretant-ne les causes i les conseqüències.

Competències de l'àmbit ARTÍSTIC

DIMENSIÓ PERCEPCIÓ, COMPRENSIÓ I VALORACIÓ

Competència 1. Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.
2.2 Qui toca els instruments? La cobla.

Competència 2. Utilitzar elements bàsics dels llenguatges visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes? "Juny".

Competència 4. Comprendre i valorar elements significatius de la contemporaneïtat artística.
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. Pot viatjar una sardana pel mar?
5.1 Carta d'Isabel Pagès, vídua Garreta, convidant Pau Casals.

DIMENSIÓ INTERPRETACIÓ I PRODUCCIÓ

Competència 5. Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.
3. Com va començar la sardana?

Competència 6. Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?

DIMENSIÓ IMAGINACIÓ I CREATIVITAT

Competència 8. Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.
3. Com va començar la sardana? L'auca de la sardana.

Competència 9. Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.
2. Qui la balla i on?
3. Com va començar la sardana?

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

Competències de l'àmbit LINGÜÍSTIC

DIMENSIÓ COMUNICACIÓ ORAL

Competència 1. Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.
1. Introit.
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 2. Produir textos orals de tipologia diversa adequats a la situació comunicativa.
1. Introit.
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 3. Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa, utilitzant estratègies conversacionals.
1. Introit.
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

DIMENSIÓ COMPRENSIÓ LECTORA

Competència 4. Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents formats i suports.
1. Introit.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 5. Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.
1. Introit.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 7. Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.
5. La sardana entre les ones.

DIMENSIÓ EXPRESSIÓ ESCRITA

Competència 8. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa i el destinatari.
2. Què necessitem per ballar sardanes.
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 9. Produir textos de tipologies diverses amb un lèxic i estructura que s'adeqüin al tipus de text, a les intencions i al destinatari.
2. Què necessitem per ballar sardanes.
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 10. Revisar el text per millorar-lo i tenir cura de la seva presentació formal en funció de la situació comunicativa.
2. Què necessitem per ballar sardanes.
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 11. Llegir fragments i obres i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal.
2.3 Qui la balla i on?

DIMENSIÓ PLURILINGÜE I CULTURAL

Competència 13. Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana.
3. Com va començar la sardana? Aquesta és la seva història.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

Competències de l'àmbit de l'EDUCACIÓ EN VALORS

DIMENSIÓ PERSONAL

Competència 1. Actuar amb autonomia en la presa de decisions i assumir la responsabilitat dels propis actes.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?

Competència 3. Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i consolidar el pensament propi.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

DIMENSIÓ INTERPERSONAL

Competència 4. Mostrar actituds de respecte actiu envers les persones, les seves idees, opcions, creences i les cultures que les conformen.
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 5. Aplicar el diàleg com a eina d'entesa i participació en les relacions entre les persones.
3. Com va començar la sardana?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 6. Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.
1. Introit.
3. Com va començar la sardana?

Competències de l'àmbit DIGITAL

DIMENSIÓ INSTRUMENTS I APLICACIONS

Competència 1. Seleccionar, utilitzar i programar dispositius digitals i les seves funcionalitats d'acord amb les tasques a realitzar.
1. Introit.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.

DIMENSIÓ TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I ORGANITZACIÓ DELS ENTORNS DE TREBALL I D'APRENENTATGE

Competència 4. Cercar, contrastar i seleccionar informació digital tot considerant diverses fonts i entorns digitals.
1. Introit.
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.

Competència 5. Construir nou coneixement personal mitjançant estratègies de tractament de la informació amb el suport d'aplicacions digitals.
En totes les activitats que des de la docència es cregui oportú.

DIMENSIÓ COMUNICACIÓ INTERPERSONAL I COL·LABORACIÓ

Competència 8. Realitzar activitats en grup utilitzant eines i entorns virtuals de treball col·laboratiu.
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?

Competències de l'àmbit APRENDRE A APRENDRE

DIMENSIÓ AUTOCONEIXEMENT RESPECTE DE L'APRENENTATGE

Competència 2. Ser conscient del que se sap i del que cal aprendre.
Introducció a tots els temes.

DIMENSIÓ APRENENTATGE INDIVIDUAL

Competència 3. Organitzar el propi procés d'aprenentatge i aplicar-hi les tècniques adients.
1. Introit.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competència 4. Emprar tècniques de consolidació i recuperació dels aprenentatges.

1. Introit.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana

DIMENSIÓ APRENENTATGE EN GRUP

Competència 5. Utilitzar la interacció i les tècniques d'aprenentatge en grup.
1. Introit.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana

DIMENSIÓ ACTITUD POSITIVA ENVERS L'APRENENTATGE

Competència 6. Adquirir el gust per aprendre i continuar aprenent.
El nostre objectiu és que en cadascuna de les activitats, el gust per aprendre vagi "in crescendo". La clau la té la docència amb l'aplicació personalitzada d'aquesta proposta.
1. Introit.
2. Què necessitem per poder ballar sardanes?
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.
6. Els anglesos enamorats de la sardana.

Competències de l'àmbit AUTONOMIA, INICIATIVA PERSONAL I EMPRENEDORIA

DIMENSIÓ AUTOCONCEPTE

Competència 1. Prendre consciència de les pròpies potencialitats i carències en els diferents àmbits de la vida.
En totes les activitats, depenent de l'aplicació que se'n faci.

Competència 2. Adquirir confiança i seguretat personal.
En totes les activitats, depenent de l'aplicació que se'n faci.

DIMENSIÓ CREACIÓ I REALITZACIÓ DE PROJECTES PERSONALS I COL·LECTIUS

Competència 3. Resoldre reptes personals i materialitzar projectes individuals. En totes les activitats, depenent de l'aplicació que se'n faci.

Competència 4. Implicar-se activament en la realització de projectes personals i col·lectius.
En totes les activitats, depenent de l'aplicació que se'n faci. Especialment recomanat en els apartats:
1. Introit
2. Què necessitem per ballar sardanes.
3. Com va començar la sardana?
4. I a Sant Feliu de Guíxols, què ens fa pensar en sardanes?
5. La sardana entre les ones.

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

1
INTROIT: UNA NOTÍCIA

Llegim aquesta notícia.
Va sortir a la pàgina web de Sant Feliu de Guíxols el dia 17 de novembre de 2019.

SANT FELIU DE GUÍXOLS
Empordà - Costa Brava

Sant Feliu de Guíxols serà la Capital de la Sardana

«En un acte solemne a la ciutat de Figueres, el passat divendres dia 3 de novembre la Confederació Sardanista de Catalunya va fer públic el nomenament de Sant Feliu de Guíxols com a Capital de la Sardana l'any 2020.»

Treballem la notícia. Parlem a la classe:

1. Què vol dir «solemne»?
   Per quina d'aquestes paraules es podria canviar?
a) Important
b) Ordinari.

2. Escriu la frase canviant la paraula «solemne» per una de les altres dues i completa:

En un acte ..... a la ciutat de ....., el passat divendres dia 3 de novembre, la Confederació Sardanista de Catalunya va fer públic el nomenament de Sant Feliu de Guíxols ..... l'any 2020.

CAPITAL DE LA SARDANA

EL TRINQUET
QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

Fa molt de temps que es ballen sardanes a Sant Feliu de Guíxols?

Ara, mirem la fotografia. Es guarda a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

Treballem la fotografia. Parlem a la classe:

1. Per què fan rotllana?
2. Coneixes el lloc?
3. Es una fotografia d'ara o de fa molt temps?

Aquesta fotografia, té al voltant de 100 anys. És del 1920, aproximadament. De quan els avis dels teus avis eren petits. I ja ballaven sardanes.

AMSFG. Col·lecció Carme Arxer (Autoria desconeguda)

2
QUÈ NECESSITEM PER PODER BALLAR SARDANES?

Per poder tenir sardanes, necessitem: una persona que sigui música i escrigui les notes en un full que es diu "partitura". També necessitem unes persones que toquin, són els músics de la cobla, i la colla, és a dir, la gent que la balli.

2.1. QUI ESCRIU LA MÚSICA? LA INSPIRACIÓ PER FER LA PARTITURA

El conte de Juli Garreta començava així:

«Fa molt, molt de temps el gran músic guixolenc Juli Garreta passejava per la Petita Vall tot buscant inspiració. S'acostava la Festa Major i volia fer una sardana ben bonica per estrenar-la i que agradés a tothom.»

Què diries que és "la inspiració"? Responem les preguntes següents:

1. Hi ha algun lloc on t'agradi molt estar-hi, que t'hi trobes molt bé i que et dóna forces o idees per fer coses que voldries?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Quin és aquest lloc? Com és? Escriu una frase on expliquis com és.

.....

.....

3. Fes-ne un dibuix, o busca una imatge per representar-lo.

4. Què hi ha al bosc per on passejava Garreta que l'ajudà a trobar les notes per compondre la sardana?

.....

.....

.....

.....

.....

2.1. QUI TOCA ELS INSTRUMENTS? LA COBLA

Fixa't bé en el dibuix.

Completa el text:

La cobla és el grup de músics que toca les ……

Hi ha ……. músics i ……. instruments.

Hi ha un músic que toca dos instruments: …….. i ……..

A la primera filera, asseguts, hi ha els instruments de vent i de fusta: ……

……

A la segona filera, estan drets, hi ha els instruments de vent i metall: ……

……

Només hi ha un instrument de corda: el ……

Com sonen aquests instruments? Aneu a la següent pàgina i descobrireu els instruments de la cobla:

La Cobla la Principal de Terrassa
http://principaldeterrassa.cat/instruments

2.3 QUI LA BALLA I ON?

Així és com la va descriure el poeta Joan Maragall.

«La sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan; és la mòbil magnífica anella que amb pausa i amb mida va lenta oscil·lant.»

Què vol dir? ... Subratlla l'expressió correcta:

MÒBIL vol dir que ESTÀ QUIETA / ES MOU.

MAGNÍFICA vol dir que és SÚPER / AVORRIDA.

ANELLA vol dir que té forma QUADRADA / RODONA.

LENTA OSCIL·LANT vol dir que es mou D'UN COSTAT A L'ALTRE LENTAMENT / MOLT RÀPID

Dibuixa la rotllana de la sardana:

Saps on es poden ballar sardanes?

1. Fes una llista dels llocs:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Un dels llocs per ballar sardanes, és un APLEC. Saps què és un aplec? Marca la resposta correcta:

Una festa de sardanes	**Una trobada de motos**

Mireu ara aquesta fotografia. Sabeu on és? Parlem en grup

Ermita del Remei

1. Has anat alguna vegada a l'ermita del Remei?

.....

2. Quines poblacions hi ha a prop?

.....

3. Mira la façana: què hi ha que ens mostra que és una ermita?

.....

Fa molts anys, cap al 1930, es feia un aplec de sardanes a l'ermita del Remei. Per anar-hi, la gent viatjava en un tren, el carrilet, que anava de Sant Feliu de Guíxols a Girona.
Mireu què va passar perquè la gent pogués anar a l'aplec del dia 14 de juny del 1930. Ens ho diu una notícia del diari *L'Avi Muné*.

Llegim aquesta notícia de *L'Avi Muné* del dia 14 de juliol del 1922.

«La Companyia del tren, per fer més fàcil anar a l'APLEC DEL REMEI, posarà més trens des de Sant Feliu de Guíxols i des de Santa Cristina d'Aro. Tots passaran per Castell d'Aro i pararan a l'ermita del Remei. L'últim tren arribarà a un quart de dotze de la nit a Sant Feliu de Guíxols.»

1. Quin dia es va fer aquest aplec?

.....

2. Què explica la Companyia del tren que farà el dia de l'Aplec? Per què?

.....

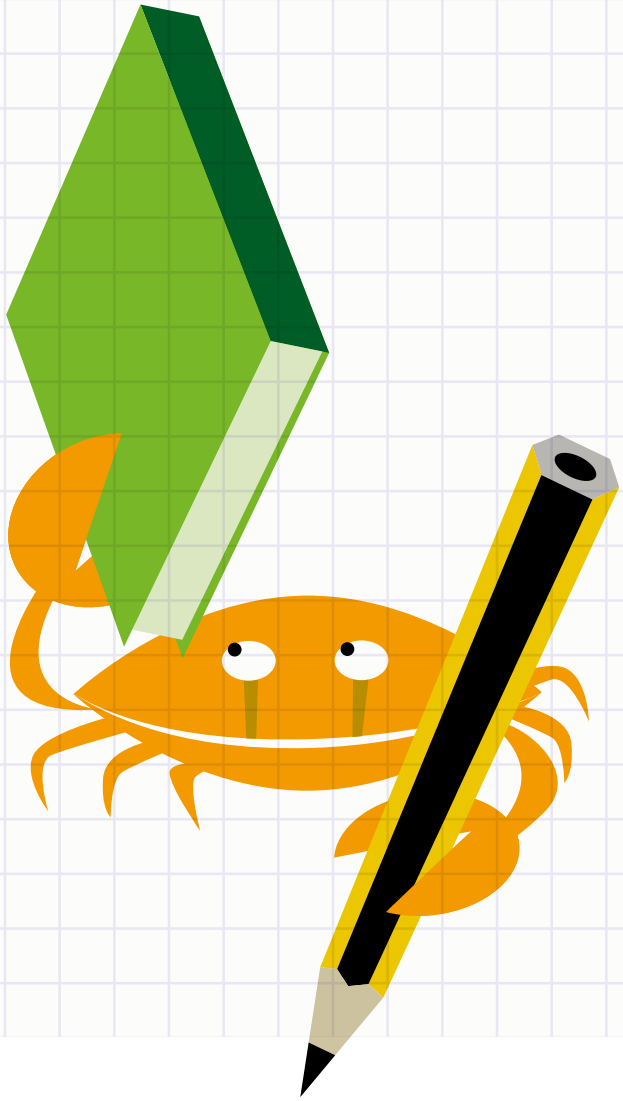

3
COM VA COMENÇAR LA SARDANA? AQUESTA ÉS LA SEVA HISTÒRIA

Anem al Museu de la Música que hi ha a Barcelona, amb un vídeo de l'exposició «Les músiques de 1714». Fa més de 300 anys que passava això! Veurem com van començar les sardanes. Són igual que les que ballem ara?

https://www.youtube.com/watch?v=PNO3CS-Z1Ew

1. La partitura que veiem al principi de Josep Faus de Potau, què ens diu que és?

.....

2. Assaja amb la flauta aquesta sardana primitiva.
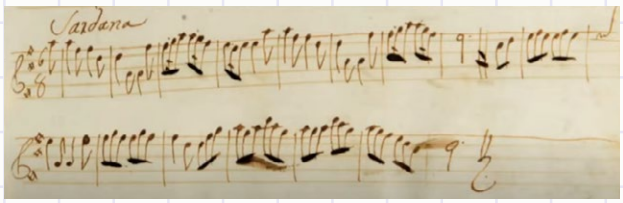
Josep Faus de Potau

3. Creus que la sardana d'aquest vídeo (els instruments, el ball i la música) s'assembla molt a les sardanes que nosaltres coneixem?

.....

.....

Ara ballem: Tornem a posar el vídeo i fem rotllana tot ballant la música.

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

1. Podríem fer una foto o un dibuix i posar-lo aquí:

EL TRINQUET QUADERNS DIDÀCTICS

PROPOSTA D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

Cicle Mitjà de Primària (3r i 4t)

1. **Suggeriment al professorat: la lectura de la història pot donar per fer recerca, segons la dinàmica de la classe. Després de fer les auques, es poden fer fotografies dels dibuixos i muntar una presentació digital, com un Power point, per exemple.**

La sardana d'ara és molt diferent de com van començar. Com es que va anar canviant?

Què és una auca?

Una auca és una història il·lustrada que explica un fet històric, o bé un conte o una llegenda. També es pot utilitzar per explicar la vida d'una persona, la història d'una entitat o molts altres temes. Sovint a les auques es fa servir l'humor o la sàtira.
L'auca és un format o gènere popular tradicional català, és a dir, propi de Catalunya. Està composta per 48 imatges que es presenten dins d'unes caselles anomenades vinyetes. A sota de cada imatge hi ha un text de dues línies, que sol rimar com un petit vers. Aquest text s'anomena rodolí.
De fet, les auques s'assemblen molt als còmics, però només tenen una pàgina.

Fem l'auca de la sardana.

1. Farem grups a la classe.
2. Llegirem aquesta història en veu alta.
3. Cada grup, farà uns dibuixos per a cadascun dels rodolins que hem llegit.
4. A sota de cada dibuix copiarem les frases o en farem unes de noves.
5. Hi posarem un títol ben bonic dient que és una AUCA.
6. Farem una exposició final a la classe, on en un passadís de l'escola[1].
7. Aquí tenim un exemple:

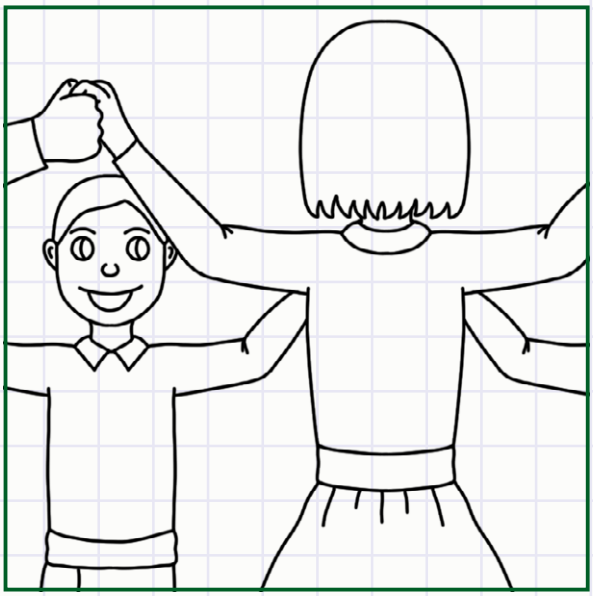

Va començar la sardana
tot formant una rotllana.

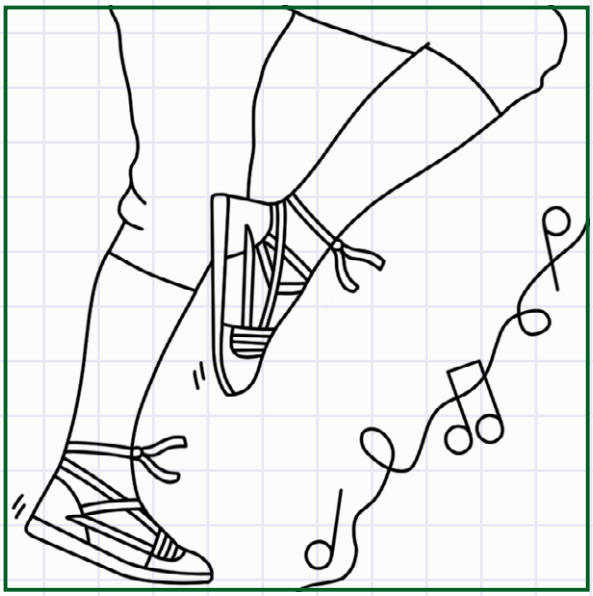

I es balla sempre després,
del contrapàs espès.

HISTÒRIA DE LA SARDANA

Va començar la sardana
tot formant una rotllana.

I es balla sempre després,
del contrapàs espès.

Quatre músics eixerits
bufen i toquen amb els dits.

Flabiol, tamborí, tarotes i xirimies
sona la música com tu volies.

Amb Melodia xiroia i graciosa
agrada a tots i es ben preciosa.

Com que 8x16 fan la sardana curta
el músic melodies més llargues busca,
i noves tonades, totes hi valen,
fan la sardana a la mida justa.

I en Miquel Pardàs de Torroella de Montgrí
s'inventa el sistema de repartir.

A en Pep Ventura, a Perpinyà,
un nou instrument li fan escoltar.

I demana a l'Andreu Toron, lutier,
que un bell instrument li faci bé.

Ha nascut la tenora,
amb una veu ben sonora!

Ara escriuen sardanes
per les cobles ben ufanes.

Garreta, Serra i Morera
fan sardanes de bandera.

Pau Casals amb el violoncel
fa sardanes del Canigó al cel.

I les paraules del poeta,
per sempre quedaran:
«la sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan»

Coneixeu aquest indret? És al passeig del Mar i està relacionat amb la sardana.

1. Escriu una frase sota de la fotografia per saber què és.

.....

.....

.....

1. Visiteu el lloc i feu una foto de com és ara.

Llegim aquest text de Juli Garreta, compositor de sardanes.

A Sant Feliu de Guíxols tenim un dels millors músics que escrivien sardanes.

Era en Juli Garreta. Va néixer a Sant Feliu el 1875 i va morir el 1925. Era rellotger i músic. Sabia escriure sardanes molt boniques perquè tenia la inspiració i la tècnica. Els seus amics eren músics, Pau Casals, Stravinsky, escriptors o gent de l'època que s'estimaven Sant Feliu, com en Rafael Patxot.

Va escriure moltes sardanes, però la més important per a nosaltres és la sardana "Juny".

1. Saps el nom d'alguna altra sardana de les que va escriure en Juli Garreta? Recordes el conte *Juli Garreta i el drac Dalmacl*?

.....

.....

.....

Hem dit que la sardana més important per Sant Feliu és la sardana...

Per què la sardana "Juny" és tant important? Juli Garreta es va inspirar per escriure-la quan va veure uns segadors que treballaven a Romanyà. La va estrenar el 1921 i va guanyar el Premi Musical de la Fundació Eusebi Patxot.

Escoltem-la!
Escoltem la sardana en aquest enllaç. És un muntatge de Gaspar Compte.

https://www.youtube.com/watch?v=U_oKfl6CY4s

Fem una fitxa de la sardana, completant el següent text:

Títol de la sardana...	
Es va estrenar...	
L'autor és...	
Que vivia a...	
I a més de música era...	
Per a Sant Feliu aquesta sardana és el seu...	

Analitzem la sardana "Juny" al grup classe[2]. RECORDEU: Escoltem i veiem el vídeo amb atenció. Podem fer pausa sempre que ho necessitem.

1. Indiqueu amb colors diferents els 6 temes melòdics que us aniran indicant.
2. Escriviu sobre la fletxa què passa en aquests moments. Encercleu la nota.
3. Escriviu sobre el signe una paraula que pugui explicar què està passant.
4. Escriviu sobre els símbols de trencaclosques (lila i groc) el número corresponent a la part de la sardana que s'està repetint.

Guia d'audició de la sardana "Juny" de Juli Garreta[3]

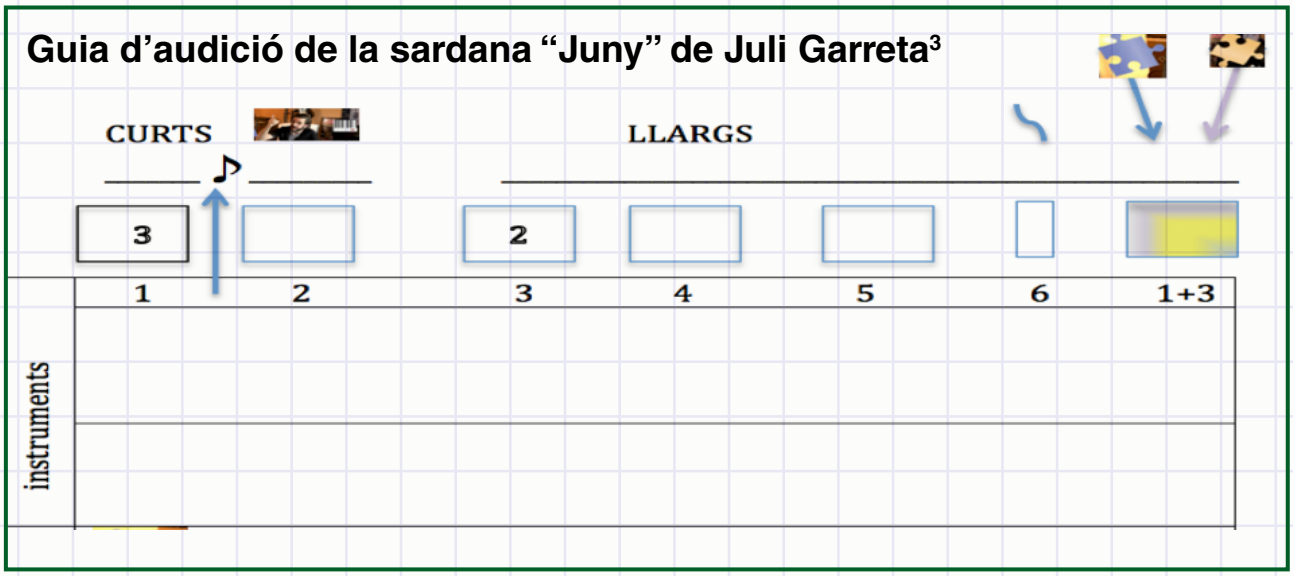

2. **Nota al professorat: Obrirem el comentari que ens fa l'Arnau Tordera, cantant i compositor, i Lluís Gual, tenora de la cobla La Berga Jove a l'adreça de Youtube. L'activitat està pensada perquè la dirigeixi el professorat. S'aconsella que per a l'anàlisi de la sardana al grup classe, comenceu a partir del minut 5' 27", ja que la primera part, explica la biografia. Sempre, però, el vostre criteri serà el més encertat. https://www.youtube.com/watch?v=4STfmA2ce_o&t=492s**

3. **Nota al professorat: Els números 3 de la primera casella i 2 de la casella 3, es refereixen al ritme en què composà els diferents fragments: 3=ternari; 2=binari. A la darrera casella, on hi ha la suma de 1+3, ens referim al fet que se superposa la melodia dels curts (1a casella) i dels llargs (casella 3a), la gran genialitat d'aquesta sardana.**

5
LA SARDANA ENTRE LES ONES. POT VIATJAR UNA SARDANA PEL MAR? ELS VIATGES BLAUS

La sardana "Juny" es va fer tan famosa, que tothom la volia sentir, i també cantar, així és que li van posar una lletra. El dia que la van estrenar, el dia 12 d'agost de 1928, van fer una gran festa. I fins i tot va venir gent de Barcelona, en un vaixell. Feien una excursió per mar i tocaven sardanes a dalt del vaixell. Eren els Viatges Blaus.

Completa el text:

Els Viatges ..... eren unes ..... marítimes, és a dir, en ..... que sortien de Barcelona i arribaven a .....

.....

A dalt del vaixell hi tocaven .....

.....

i quan desembarcaven, la gent podia ..... a la platja o ..... altres indrets, com s'Agaró. Al final, es feia una ballada de ..... i al vespre, tornaven a .....

.....

Hem dit que a la sardana "Juny", li van posar una lletra per cantar-la. En Juli Garreta ja havia mort, però la seva vídua, na Isabel Pagès, va escriure una carta a un amic seu. Llegim-ne un fragment.

Carta d'Isabel Pagès, vídua Garreta, a Pau Casals:

Carta de 7 d'agost de 1928

De la Vídua Garreta a Pau Casals (Sant Salvador)

[...] tindré un gran goig vulguin acceptar-me la meva invitació de venir el dia 12 a Sant Feliu amb motiu de l'excursió marítima amb el J. J. Sister, s'estrenarà la composició "Juny" [...] per a orfeó amb lletra del poeta Ambrosi Carrion. Em plauria molt que fos a n'aquesta sessió que la seva mamà vingués a conèixer Sant Feliu. Li agrairé vulgui fer extensiva la meva invitació a la Frasquita i cregui que n'estaré ben ditxosa si puc estar acompanyada de tots vostès."

Isabel Vda. de Juli Garreta

Analitzem la carta. Parlem a la classe:

1. A qui escriu la senyora Isabel?
2. Saps qui era i quina professió tenia el seu amic?
3. Li explica que a la sardana hi han posat una lletra per cantar-la. Qui la cantarà?
4. Què li agradaria molt a la senyora Isabel? Per què els convida?

Completa el text:

Juli Garreta i la seva esposa eren amics de ..... Quan ja havia mort Juli Garreta, el poeta Ambrosi Carrion va posar una lletra a la seva sardana "..... ....." . La senyora Isabel va ..... una carta al seu amic, el músic .... i el va convidar a ell i a la seva .... a venir a .... amb els Viatges ....., per sentir la sardana cantada i per ..... Sant Feliu. Els va dir que estaria ben ..... si venien a visitar-la.

Un any abans, ja s'havien vist a Sant Feliu de Guíxols, en un homenatge a Juli Garreta.. Aquí els tenim a l' hora de dinar:

Sabeu qui són?

1. De les tres senyores, la que no porta barret, és la Isabel Pagès, vídua Garreta.
2. Dels senyors que porten ulleres, el que està més al fons, al costat d'una senyora amb barret és el músic Pau Casals.
3. El senyor que està més a prop i que mira sense girar-se, és Lluís Garreta, germà de Juli Garreta.

Posa un número a sobre de cadascuna de les persones:

1. Isabel Pagès, vídua Garreta.
2. Lluís Garreta, germà de Juli Garreta.
3. Pau Casals, músic i compositor.

6
ELS ANGLESOS ENAMORATS... DE LA SARDANA: JOHN I PATRICIA LANGDON-DAVIES

Tothom sap que a Sant Feliu de Guíxols sempre hi han vingut persones de lluny, sobretot a l'estiu, buscant el bon temps, el paisatge, el mar... Vénen de països on gairebé no veuen el sol en tot l'any. I, de mica en mica o de cop, es queden enamorats d'aquest paisatge i estimen la nostra terra i la nostra cultura.

Això els va passar a uns escriptors anglesos, el John i la Patricia Langdon-Davies.

Llegim aquest text escrit a la *Revista de Girona*, núm. 259 del 2010. Feien una entrevista a una senyora anglesa que vivia a Sant Feliu de Guíxols. Es deia Patricia Kipping. Parla del seu marit i com es van conèixer.

La Patricia Kipping no sabia res de Catalunya quan va conèixer en John Langdon-Davies. Van venir-hi a viure el 1950. En John, el seu marit, ja havia viscut a Ripoll, entre 1921 i 1922; a Sant Feliu de Guíxols, entre 1927 i 1929, i a la Catalunya republicana, durant la Guerra Civil. Havia conegut Josep Pla, Marià Manent, Ventura Gassol i Carles Riba... I havia escrit *Dancing Catalans*, que és, segons Josep Pla, el millor llibre que s'ha escrit mai sobre la sardana.

Fixa't bé en el text:

1. Subratlla els noms dels amics d'en John i la Patrícia. Els coneixes?

.....

2. Subratlla el títol del llibre que va escriure en John.

3. Saps el nom d'alguna altra sardana de les que va escriure en Juli Garreta? Recordes el conte Juli Garreta i el drac Dalmaci?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Completa el text:

En John i la Patricia van venir a .....

.....

a Sant Feliu l'any .....

. Per la Patricia era la .....

..... vegada que venia a Catalunya. En John ja havia vingut ..... i havia viscut a .....

..... i .....

..... En John va escriure .....

....., un llibre que parla de .....

.....

PROPOSTA
D'UNITAT DIDÀCTICA

12.4

**Cicle Mitjà
de Primària
(3r i 4t)**

CAPITAL
DE LA
SAR-
DANA

SANT FELIU DE Guíxols
Empordà - Costa Brava

AJUNTAMENT DE
Sant Feliu de Guíxols
www.guixols.cat

Arxiu Municipal
Ctra. de Girona, 45-47
17220 Sant Feliu de Guíxols
Tel. 00 34 972 32 25 93
arxiu@guixols.cat
www.guixols.cat

Diputació de Girona

2020
Sant Feliu de Guíxols
capital de la
Sardana